

Kapitalizme Karşı Anarşizm

Andrew Flood

Tarihsel olarak Anarşist Hareket ağırlıklı olarak sosyalistlerden oluşmaktadır. Örneğin, bugün üyesi 10.000'in üzerinde olan anarşist organizasyonlar bulunmaktadır, yine benzer şekilde İspanya ve İsveç'te anarşist sendikalar mevcuttur. Buna karşın Amerika'da anarşist hareket'in aşırı şiddet barındıran niteliği, I. Dünya Savaşı'nı takip eden dönemde kitlesel bir Anarşist Hareket oluşmasını engellemiştir. Ama aynı zamanda bu eksiklik, kapitalist-eğilimli olan ve kendilerini "Liberterler" (ing. Libertarians), ve hatta "Anarşist Kapitalistler" gibi isimlerle tanıtan organizasyonların doğmasına neden olmuştur. Dikkat edilirse, "Liberterler" kavramı Fransız anarşistler tarafından, Fransız hükümeti "Anarşist" kelimesini yasa dışı ilan edildiği zaman kullanılmaya başlayan bir kavramdır. Benzer şekilde "Anarşist Hareket" tarihsel olarak, her zaman kapitalizm'e cepheden karşı olan bir harekettir. Bu nedenledir ki, anarşist kelimesinin ve anarşizm ile özdeşleşmiş kavramların bu gibi kapitalist-eğilimli organizasyonlarca kullanılması kabul-kenilemeyecek bir tavidir, ve her şeyin ötesinde anarşistlere yapılan bir hakarettir.

Anarşizm politik bir hareket olarak I. Enternasyonal'in (ya da Uluslararası İşçiler Örgütü) içinden çıkmıştır. Bu oluşumdan hemen önce Fransız teorisyen Proudhon yazdığı kitabın başlığı olan "Mülkiyet Nedir ?" sorusuna verdiği "Mülkiyet Hırsızlıktır" cevabı ile Anarşist fikirlerin bir genel çerçevesini çizmişti. Bu eser, kapitalist sömürü mekanizmalarının nasıl işlediği konusunda devrimci sosyalist teorinin ana hatlarını ortaya koymaktadır. Bu fikir daha sonra Marx tarafından geliştirilerek Emek-Değer teorisi olarak kavramsallaştırılmıştır.

Ana teori basit bir anlatımla şöyle açıklanabilir; kapitalist sistemde yaşayabilmek için para kazanmak amacı ile çalışmak bir zaruriyettir. Ama, otomasyon ve makinelerin yüksek fiyatı ve de toprak sahipliğinin az sayıdaki ayrıcalıklı bir zümrenin elinde olması nedeni ile, sıradan bir emekçinin işinde kullandığı araçlara sahip olması mümkün değildir. Bu nedenle, emekçilerin büyük bir kısmı fabrikalara, dükkanlara, çiftliklere, madenlere sahip olan kimseler için çalışmak zorundadırlar. Bu tip mülkiyet, "üretim araçları" diye adlandırılan şeylerin mülkiyetidir. Giysilerimiz, kitaplarımız, mobilyalarımız, ya da teybimiz gibi kişisel olarak sahip olduğumuz ya da genel bir ifade ile tüketim malları bu sınıflandırma içine dahil edilemezler.

Bu tip mülkiyettir ki, sonucunda hırsızlık ortaya çıkmaktadır. Bir örnekle basitleştirecek olursak, bir işçi bir haftada çalışarak 600 milyon TL değerinde mal üretmiş olsun; ve de bu mal satıldığında sermayedara (kapitaliste) doğrudan 400 milyon TL'lik kâr bırakıyor olsun. Eğer, üretim araçlarının sahibi olan sermayedar işçiye haftalık olarak 200 milyon TL ödemekteyse, aradaki 200 milyon TL'na kendisi için el koymaktadır, diğer bir ifade ile çalmaktadır. Bu bahsettiğimiz anlamda mülkiyet sermayenin kaynağıdır.

Bu kapitalist sömürü mekanizmasının açıklanması için iyi bir örnektir. Tabii ki, hayatta nadir olarak basit modeller herşeyi açıkça gösterebilir; sermayedarın kendisinin de üretken bir aktiviye içinde olduğu, bireysel işçilerin de bir şekilde belli bir birikime sahip olarak kendilerinin de sermayedar olabilecekleri gibi etkenler modelle çelişki yaratmaz, aynı sömürü düzeni yüzeyin altında derinden derine işleyen bir mekanizma olarak kalır. Anarşizm, sömürünün her türlü formuna karşı dururken, doğal olarak kendisi bir sömürü mekanizması demek olan Kapitalizme cepheden karşı çıkar.

Bunun yanı sıra anarşistler, pek çok diğer sömürü türünün de aslında kapitalizmden kaynaklandığını ya da kapitalizmce şekillendirildiğini söylerler. Bu bağlamda, "İrkçılık" temel olarak, ilk kapitalistlerin köleciliği gerekçelendirmek için kullandıkları bir argümandır, ve Avrupa tarafından dünyanın geri kalan kısmının sömürüldüğü bir döneme denk düşmektedir. Kapitalizm tarafından bugüne kadar canlı tutulan bu kavram, işçileri sınıfsal karakteristiklerinin ötesinde bölmek ve emperyalizmi gerekçelendirmek için kullanılmaktadır. Tekrar etmek pahasına da olsa, temel modelimize göre hayat çok daha karmaşık bir yapıdadır; ama, temel model her ne kadar herşeyi tam olarak açıklamıyorsa da açık bir başlangıç noktasıdır.

Eğer sözlükleri açıp bakacak olursanız, anarşizm kelimesi devlet (hükümet) karşıtı olarak tanımlanır. Bu saptama doğrudur, ama siyasi hareketler sözlüklerden hayat bulmaz, tarihsel oluşum içinde şekillenirler. Devlet-karşıtı olmanın, Kapitalizm-karşıtı olmayı önsel olarak nasıl koşullandırdığı konusuna gelecek olursak; devlet temel olarak sınıflı toplumların bir kurumudur. Kapitalizmle beraber, devlet

küçük bir oluşumdan devasa bir yapıya dönüşmüştür. Bu boyuttaki büyüme, bir yerde yönetilen sınıfların büyümesine paralel olarak oluşan bir büyümedir. Bu büyümedir ki, asıl olarak kapitalizmin kendi çöküşünün temellerini hazırlamaktadır.

İngiltere’de, 1984’de yaşanan madenciler grevinde devlet, ülkenin en yaygın ve en militan olan sendikası etkisiz kılabilme için milyonlarca sterlin harcadı. Bir yıl boyunca 10.000’e yakın polis grevcilere karşı hazır durumda tutuldu. Hükümet tarafından, Madencilerin Ulusal Sendikası’nın fonlarına el koyabilmek amacı ile sayısız dava açıldı. Sonuçta madenciler kaybetti, ama bu devasa boyutlarda ki devlet organizasyonu olmasaydı sonuç bambaşka olabilirdi. Benzer şekilde ne zamanki işçiler bir fabrika’da eylem yapsa, devlet orada hazır, ve grevi (eylemi) kırar, yargılar, ele başlarını tutuklar. Devlet olmadan açıktır ki patronların işi gayet zor olacaktır. Diğer yandan devlet kapitalistler arasındaki çelişkilerde, sürtüşmelerde aracı görevini üstlenir. Ulusal devlet sınırları içinde iş hayatına ilişkin düzenlemeleri yapar, ithalat sınırlamaları ve ihracat teşvikleri ile yerli sermayedarların çıkarlarını garanti altına alır; altyapı, yollar ve işgücü talebini karşılayacak eğitim gibi temel faaliyetleri üstüne alır. Nihayetinde, bir devlet başka bir devlete aynı nedenlerden dolayı savaş dahi açabilir. Özetlemek gerekirse, devlet bireysel kapitalistlerin ortak çıkarlarını korumak için bir araya gelerek oluşturdukları bir organizasyondur. Tabii ki, en temel ortak gaye, Emekçi Sınıfların baskı altında tutulmasıdır.

Anarşistler başından beri sosyalistlerdir. I. Enternasyonal, anarşistlerin, marksistlerin oluşturduğu bir sosyalist kurumdu. Aynı zamanlarda, Amerikan anarşistleri sendikalarda da yapılanmışlardı. Unutulmamalıdır ki, 1880’lerde Haymarket şehitleri çalışma gününün sekiz saate indirilmesi için mücadele etmekteydiler. Başından beri anarşizm emekçi sınıfın devrimci mücadelesidir.

En büyük Anarşist eylem 1936 İspanyol Devrimi’dir. Anarşist sendika CNT, 1-2 milyon kayıtlı üyesi ile devrimde aktif olarak önemli rol oynadı. Sanayi tesisleri ve tarımsal alanlar kolektifler altında toplandı, pek çok İspanyol cumhuriyetinde yaşam anarşist yöntemlerle sürdürüldü. Kendini liberter olarak adlandıran pek çok kapitalist-egilimli grup, sosyalizmin insanları silah zoru ile devlet için çalıştırılması ile eş anlamlı olduğunu söylerler. Oysa, İspanyol deneyiminde de açıkça görüldüğü gibi, işçiler devlet için değil kolektifler aracılığı ile kendileri için çalıştılar. Kendi aralarından seçtikleri delegeler aracılığı ile fabrikaların/tarlaların nasıl işletileceğine karar verdiler (emekçilerin kendi yönetimi). Doğal olarak bu oluşumu herkes aynı derecede kabullenmedi; özellikle katılmak istemeyen küçük köylülere, kendi topraklarını kendi başlarına ve tamamını kullanarak ekme koşulu ile üretim yapma ve kolektiflerle ticaret yapabilme imkanı tanındı. Kullanılmayan toprak ise yine kolektifleştirildi. Uygulama gösterdi ki, bu insanların büyük bir kısmı da ilk aylarda kolektiflere katıldılar. Kapitalistler iktidara tekrar geldiklerinde, sadece kolektifler sistemini değil, onu yaratanları da ortadan kaldırmayı hedeflediler. Yarım milyon anarşist öldürülürken, pek çoğuda İspanya ve Fransa’da tutuklandılar.

Anarşist Kütüphane

Andrew Flood
Kapitalizme Karşı Anarşizm

Çeviri: Anarşist Bakış

tr.anarchistlibraries.net